

Szkolny Program Profilaktyki
w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1
w Chojnie

Spis treści.

1. Wprowadzenie.
2. Podstawa prawna programu profilaktyki.
3. Cele programu profilaktyki.
4. Strategie działań profilaktycznych.
5. Działania szkoły w zakresie profilaktyki pierwszego stopnia skierowane do:
 - a) młodzieży,
 - b) rodziców,
 - c) nauczycieli.
6. Działania szkoły w zakresie profilaktyki drugiego stopnia.
7. Obowiązki osób odpowiedzialnych za realizację programu.
8. Ewaluacja programu.

1. Wprowadzenie.

Czasy, w których żyjemy charakteryzują się przyspieszonym tempem przemian, których jednym z wyrazów jest wzrost ilości i wagi zachowań destrukcyjnych młodzieży, również w ramach życia szkolnego.

Aby przeciwdziałać temu zjawisku, konieczne jest podejmowanie na terenie szkoły wielopoziomowych działań profilaktycznych obejmujących całe środowisko szkolne.

Profilaktykę rozumie się jako proces wspierający zdrowie fizyczne i psychiczne poprzez pomoc i towarzyszenie uczniowi w zdobywaniu wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia oraz w nabywaniu umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom.

Program profilaktyki jest wynikiem diagnozy problemów występujących w społeczności lokalnej i potrzeb środowiska uczniów, rodziców i nauczycieli.

W działaniach profilaktycznych skupiamy się na profilaktyce stopnia pierwszego i drugiego.

Profilaktyka pierwszego stopnia polega na promowaniu zdrowego stylu życia i zapobieganiu zagrożeniom, w szczególności na rozwijaniu umiejętności radzenia sobie z wymogami życia. Działania te skierowane są do całej społeczności uczniowskiej, nauczycieli i pracowników szkoły, do rodziców uczniów. Realizują je wszyscy nauczyciele, pracownicy szkoły i rodzice.

Profilaktyka drugiego stopnia to działania skierowane do uczniów podwyższonego ryzyka dysfunkcyjności mające na celu pomóc im w redukcji tego ryzyka. Tę formę profilaktyki realizują nauczyciele, pedagog szkolny i specjaliści współpracujący ze szkołą.

Program ma charakter środowiskowy, bo objęto nim wszystkie osoby tworzące środowisko szkolne.

2. Podstawa prawna programu.

Prawo do włączania w wychowanie programów profilaktycznych dają szkołom rozporządzenia i ustawy.

1. Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół
2. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r.
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

4. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
5. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.
6. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

3. Cele programu.

1. Stworzenie warunków bezpiecznego funkcjonowania szkoły.
2. Stworzenie warunków powstania szkoły wolnej od uzależnień.
3. Aktywizacja środowiska szkolnego w zakresie oddziaływań profilaktycznych.
4. Promowanie zdrowego stylu życia.
5. Dostarczenie informacji na temat zagrożeń.
6. Wskazanie możliwości unikania zagrożeń i sposobów radzenia sobie z nimi.
7. Kształtowanie właściwego zachowania uczniów.
8. Utrwalanie postaw i zachowań społecznych warunkujących prawidłowy rozwój.
9. Zapewnienie młodzieży pomocy wychowawczej i terapeutycznej.
10. Wspieranie rodziców w procesie wychowania.

4. Strategie działań profilaktycznych.

1. **Strategia informacyjna** – jej celem jest dostarczenie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienie dokonywania racjonalnego wyboru.

Stosowane metody:

- pogadanka,
- spotkanie ze specjalistą,
- prezentacja filmu,
- wycieczka tematyczna,
- praca w oparciu o tekst,
- prezentacja teatralna itp.

2. **Strategia edukacyjna** – jej celem jest pomoc w rozwijaniu ważnych umiejętności życiowych, tj. nawiązywaniu kontaktów z ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywanie konfliktów wewnętrznych, przeciwstawianie się naciskom otoczenia.

Stosowane metody:

- dyskusje,
- przedstawienia,
- realizacja znanych programów edukacyjnych,
- symulacje różnych sytuacji życiowych,
- burza mózgów,
- rysunki,
- praca w małych grupach,
- gry i zabawy dydaktyczne,
- drama,
- uroczystości itp.

3. **Strategia alternatyw** – pomoc w zaspokajaniu potrzeby sukcesu, przynależności, satysfakcji życiowej poprzez zaangażowanie w działalność artystyczną, społeczną, sportową.

Metody działań:

- koła zainteresowań,
- wycieczki,
- konkursy,
- zajęcia i zawody sportowe,
- wystawy i prezentacje prac itp.

4. **Strategia interwencyjna** – pomoc uczniom w rozwiązywaniu problemów, wspieranie w sytuacjach kryzysowych.

Stosowane metody:

- interwencja w środowisku szkolnym ucznia,
- pomoc psychologiczna, pedagogiczna (prowadzona przez specjalistę),
- terapia specjalistyczna indywidualna, grupowa (prowadzona przez specjalistę).

5. Działania szkoły w zakresie profilaktyki pierwszego stopnia.

a) Działania skierowane do młodzieży.

STRATEGIA INFORMACYJNA

- ułatwia uczniom wejście w społeczność szkolną poprzez znajomość regulaminów,
- dostarcza wiedzy o skutkach uzależnień, wyjaśnia mechanizm uzależnienia,
- umożliwia przejście od roli odbiorcy do aktywnego uczestnika warsztatów,

zadania	Forma realizacji
Zapoznanie z obowiązującymi regulaminami	-zapoznanie uczniów na godzinach wychowawczych ze Statutem Szkoły, WSO, Programem Wychowawczym, Planem pracy wychowawczej, Szkolnym Programem Profilaktyki. -zapoznanie na lekcjach organizacyjnych z PSO, regulaminami pracowni, wymaganiami edukacyjnymi, -zawarcie umów i kontraktów (np. dotyczących zasad usprawiedliwiania nieobecności)
Podnoszenie poziomu świadomości i kultury prawnej uczniów i wyrabianie nawyku poszanowania prawa.	-godziny wychowawcze, dotyczące praw i obowiązków uczniów, -lekcje historii i WOS dotyczące praw człowieka, -spotkania z przedstawicielami sądu i Policji na temat prawnej odpowiedzialności młodzieży, -aktualizowanie zapisów prawa wewnątrzszkolnego przy współudziale przedstawicieli samorządu uczniowskiego,
Zapoznanie z zagrożeniami XXI wieku.	- przedstawienie młodzieży zagrożeń związanych z zażywaniem „dopalaczy”, -godziny wychowawcze o motywach sięgania po środki uzależniające, -godziny wychowawcze o społecznych, ekonomicznych i psychicznych skutkach uzależnień, -godziny wychowawcze z pielęgniarzką szkolną na temat higieny, -godziny wychowawcze, lekcje biologii dotyczące zasad właściwego odżywiania się (omówienie anoreksji, bulimii) -gazetki tematyczne dotyczące zagrożeń, -projekcje filmów, -przedstawienia o tematyce profilaktycznej, -organizowanie akcji antyuzależnieniowych np. Dzień wolny od uzależnień, Dzień bez papierosa,

Tworzenie bezpiecznego, wolnego od uzależnień środowiska wychowawczego szkoły.	-zapoznanie uczniów z punktami statutu dotyczącymi zakazu używania środków uzależniających i opuszczania szkoły podczas zajęć lekcyjnych, -systematyczne kontrole terenu szkoły, toalet i pomieszczeń szkoły w ramach dyżurów nauczycieli, -egzekwowanie od uczniów posiadania identyfikatorów, -przestrzeganie zakazu zażywania środków uzależniających podczas wszystkich imprez szkolnych,
--	--

STRATEGIA EDUKACYJNA

- wspiera rozwój osobowy ucznia,
- obejmuje działania zorientowane na właściwy wybór, rozwijanie świadomości i samooceny,
- zakłada, że jednostka dobrze przystosowana i dobrze radząca sobie z trudnościami będzie zdolna do podejmowania racjonalnych decyzji,
- przygotowuje młodych ludzi do radzenia sobie z negatywną presją rówieśników,
- kształtuje postawy asertywności, uczy mówienia „nie”, wyrażania własnych opinii i oczekiwań oraz dobierania sobie przyjaciół,

Zadania	Formy realizacji
Przeciwdziałanie sytuacjom stresowym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Warsztaty i zabawy integracyjno-adaptacyjne w klasach pierwszych. 2. Spotkania z pedagogiem i psychologiem szkolnym. 3. Realizacja godzin wychowawczych na temat efektywnego uczenia się. 4. Organizowanie pomocy koleżeńskiej. 5. Wykorzystywanie elementów motywacji w systemie oceniania. 6. Rozpoznawanie sytuacji rodzinnej ucznia poprzez ankiety, wywiady, spotkania z rodzicami. 7. Przedstawianie trudnych sytuacji, problemów zdrowotnych, adaptacyjnych, edukacyjnych młodzieży na posiedzeniach RP, zespołu wychowawczego. 8. Współpraca wychowawców z MOPS. 9. Opieka nad uczniami posiadającymi opinię Poradni P.-P. 10. Wspomaganie uczniów i ich rodziców w nawiązaniu kontaktu z Poradnią P.-P.
Kształtowanie i wzmacnianie poczucia własnej wartości, budowanie postaw empatii i zaufania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie imprez klasowych w celu bliższego poznania się. 2. Godziny wychowawcze o zainteresowaniach i planach uczniów. 3. Ekspozowanie na forum klasy i szkoły osiągnięć naukowych, sportowych i artystycznych uczniów. 4. Organizowanie kół zainteresowań, konkursów umożliwiających uczniom rozwijanie talentów, zainteresowań, uzdolnień.

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Tworzenie uroczystości i imprez szkolnych według pomysłów uczniów. 6. Tworzenie planów wychowawczych przy współudziale uczniów.
Łamanie stereotypów – fałszywych przekonań o rzeczywistości.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie na godzinach wychowawczych debat klasowych nt. <ol style="list-style-type: none"> a) roli mediów w kształtowaniu negatywnych wzorców zachowań – uczenie krytycznego stosunku do mediów, b) społecznych i zdrowotnych skutków uzależnień. 2. Przekształcanie przekonań normatywnych na prawdziwe poprzez rzetelne przekazywanie danych, organizowanie przedsięwzięć łamiących stereotypy (np. zabawa szkolna bez papierosów itp.)
Doskonalenie umiejętności interpersonalnych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Godziny wychowawcze dotyczące komunikacji werbalnej i pozawerbalnej. 2. Zapoznanie uczniów na godzinach wychowawczych lub zajęciach z pedagogiem lub psychologiem z zasadami skutecznej komunikacji. 3. Realizacja zasad skutecznej komunikacji na wszystkich zajęciach lekcyjnych. 4. Godziny wychowawcze dotyczące zasad poprawnego rozwiązywania konfliktów. 5. Godziny wychowawcze lub tematy na lekcjach religii o hierarchii wartości, ideałach. 6. Dyskusje na języku polskim o wzorcach osobowych w literaturze.
Kształtowanie asertywnych postaw wobec środków uzależniających.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie na godzinach wychowawczych warsztatów zachowań asertywnych. 2. Realizacja na godzinach wychowawczych tematów o systemie wartości, kształtowaniu charakteru itp. 3. Spotkania z psychologiem, pedagogiem, osobami pracującymi z młodzieżą uzależnioną. 4. Realizacja profilaktycznych programów edukacyjnych. 5. Spotkania z przedstawicielami Policji. Pogadanki na temat skutków prawnych zażywania środków odurzających.
Kształtowanie postaw tolerancji.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udział w konkursach o różnych narodach i ich kulturach. 2. Dyskutowanie o problematyce tolerancji na godzinach wychowawczych, religii, wychowaniu do życia w rodzinie itp. 3. Gazetki tematyczne, konkursy plastyczne.
Kształtowanie: -odpowiedzialności za siebie i innych, za podejmowane decyzje i zachowania, -społecznej użyteczności.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Godziny wychowawcze na temat właściwych wyborów. 2. Działalność w organizacjach szkolnych i pozaszkolnych. 3. Zachęcanie do pomocy koleżeńskiej. 4. Angażowanie młodzieży w działalność charytatywną (zbiórka odzieży, kwesty pieniężne).
Przygotowanie do zdawania egzaminów.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja tematyki „Jak zdać egzamin” na wszystkich przedmiotach maturalnych. 2. Udział w Dniach Otwartych Uczelni. 3. Spotkania z doradcą zawodowym z Poradni P.-P.

	4. Wyjazdy młodzieży do Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Szczecinie.
Zapoznanie z technikami relaksacyjnymi, redukującymi napięcie przed egzaminami.	1. Godziny wychowawcze na temat radzenia sobie ze stresem. 2. Zajęcia z pedagogiem lub psychologiem na temat metod relaksacyjnych.

STRATEGIA ALTERNATYW

- koncentruje się na tym co zdrowe, przyjemne i służy młodemu człowiekowi,
- pozwala podejmować nową aktywność, sprawdzić się w dziedzinach wybranych,
- działania są zróżnicowane tak, aby dostosować je do specyfiki potrzeb i możliwości uczniów,
- organizuje i wskazuje "bezpieczne" zagospodarowanie czasu wolnego,
- jest skuteczna, bo angażuje młodzież w ich przygotowanie,
- nazywana jest często profilaktyką ukrytą, bowiem nie zawsze kojarzy się młodzieży z uzależnieniem,

Zajęcia sportowe.	1. Zajęcia wychowania fizycznego w salach gimnastycznych i na boiskach szkolnych. 2. Sportowe rozgrywki międzyklasowe i międzyszkolne w piłkę siatkową, koszykową i nożną. 3. Klasowe wycieczki rowerowe i biwaki. 4. Organizowanie Dnia Sportu.
Zajęcia pozalekcyjne.	1. Koła przedmiotowe. 2. SKS . 3. Zajęcia przygotowawcze do matury dla uczniów klas maturalnych. 4. Indywidualne przygotowanie uczniów do olimpiad i konkursów.
Organizacja imprez masowych.	1. Biwaki, wycieczki klasowe. 2. Wyjazdy na spektakle teatralne i filmowe. 3. Organizowanie dyskotek klasowych i zabaw „wolnych” od uzależnień. 4. Dzień wolny od uzależnień- udział młodzieży np. w happeningu o zdrowiu. 5. Organizacja szkolnej wigilii, Dnia Ziemi, Dnia Europy, Święta Drzewa,...
Praca w organizacjach działających w szkole.	1. Działalność SU. 2. Redagowanie szkolnej gazety „Wióry”. 3. Działalność Klubu Alternatywy Młodzieżowej. 4. Szkolny Klub Wolontariusza. 5. Szkolny Klub Honorowych Dawców Krwi.

Organizacja i propagowanie olimpiad, konkursów i zawodów.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udział w olimpiadach przedmiotowych. 2. Udział w konkursach wiedzy. 3. Udział w zawodach sportowych. 4. Organizacja i udział w różnorodnych konkursach wewnątrzszkolnych, szkolnych, powiatowych, wojewódzkich, ...
Zapobieganie problemom w nauce.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie pomocy koleżeńskiej. 2. Konsultacje nauczycieli przedmiotów. 3. Opieka pedagoga i wychowawcy nad osobami posiadającymi opinię P.P.-P. 4. Systematyczne informowanie rodziców o postępach w nauce. 5. Godziny wychowawcze na temat „Jak się uczyć”. 6. Indywidualizowanie nauczania. 7. Motywowanie uczniów do nauki.
Redukcja problemów wynikających z niedostatku społecznego.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca pedagoga i wychowawców z Ośrodkami Pomocy Społecznej. 2. Zwolnienia ze składek na ubezpieczenie i Radę Rodziców. 3. Organizacja kiermaszów książek.

OCZEKIWANE EFEKTY DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ PIERWSZEGO STOPNIA.

Uczniowie mają szeroką wiedzę o:

1. Problemie uzależnień, bezpośrednich i odległych ich skutkach.
2. Związkach między odurzeniem a innymi chorobami, np. AIDS.
3. Niebezpieczeństwie jednoczesnego używania środków chemicznych, leków i alkoholu.
4. Wpływie środków odurzających na różne formy aktywności człowieka (nauka, praca, sport)
5. Skutkach prawnych, społecznych i ekonomicznych używania środków odurzających.
6. Placówkach interwencyjnych dla osób zagrożonych lub uzależnionych.
7. Placówkach i formach pomocy młodzieży.
8. Prawach ucznia i człowieka.
9. Możliwościach alternatywnych spędzania czasu wolnego.
10. Aktach prawnych regulujących życie szkoły

Zmiany w postawach i zachowaniu.

Uczeń:

11. Dysponuje umiejętnością przeciwstawiania się presji do używania środków odurzających.
12. Zachowuje abstynencję do poszczególnych lub wszystkich środków odurzających
13. Dbą o własne bezpieczeństwo.

14. Nawiązuje przyjaźń z rówieśnikami zachowującymi wolność od środków odurzających.
15. Przyjął prawidłową postawę wobec używania środków odurzających.
16. Zmienił postawę wobec odurzających się rówieśników.
17. Ma poczucie własnej wartości i wie, jak pracować nad jej podnoszeniem.
18. Posiada prawidłową motywację do pokonywania trudności.
19. Zna zasady dobrej komunikacji.
20. Potrafi określić i nazwać pozytywne i negatywne emocje.
21. Rozumie, czym jest stres i wie, jak sobie z nim radzić.
22. Zna sposoby rozwiązywania konfliktów.
23. Rozumie istotę zachowań asertywnych.

Aktywność alternatywna uczniów.

Uczeń:

24. Włącza się do realizacji programów profilaktycznych i działań interwencyjnych.
25. Angażuje się w programy wsparcia rówieśniczego i pomocy koleżeńskiej.
26. Podejmuje działania o charakterze wolontarystycznym.
27. Uczestniczy w formach aktywności wykluczających używanie środków odurzających.
28. Pełni funkcje społeczne w szkole.

Pozytywne zmiany w funkcjonowaniu szkolnym.

Uczeń:

29. Osiąga pozytywne wyniki w nauce.
30. Podejmuje wartościowe cele edukacyjne, np. turnieje, olimpiady, konkursy, studia
31. Uczestniczy w zajęciach sportowych i innych nadobowiązkowych działaniach pozalekcyjnych.
32. Nie opuszcza zajęć szkolnych.
33. Przestrzega postanowień statutu.

b) Działania skierowane do Rodziców.

Zadania	Formy realizacji
Informowanie o: - pracy szkoły i jej regulaminach, -funkcjonowaniu dziecka w szkole.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie ze Statutem Szkoły, WSO, Programem Wychowawczym, Regulaminem Szkolnym i informowanie o organizacji roku szkolnego, planach lekcji, działalności kółek, terminach wywiadówek. 2. Informowanie o wynikach w nauce i zachowaniu na spotkaniach z rodzicami. 3. Przekazywanie co dwa miesiące poprzez dzienniczek ucznia informacji o wynikach w nauce, frekwencji. 4. Rozmowy telefoniczne z rodzicami.

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Wizyty w domu ucznia. 6. Prezentacja prac i wyników młodzieży podczas zebrań rodziców. 7. Umożliwienie rodzicom korzystania z dziennika elektronicznego.
Włączanie rodziców do pracy szkoły.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przy tworzeniu programów i planów wychowawczych uzyskiwanie od rodziców informacji dotyczących ich potrzeb i oczekiwań. 2. Spotkania z wychowawcami (indywidualne i grupowe). 3. Rozpoznawanie oczekiwań rodziców (ankiety). 4. Korzystanie z pomocy rodziców - ekspertów. 5. Pomoc rodziców przy organizacji imprez klasowych i szkolnych. 6. Zapraszanie rodziców na imprezy szkolne i klasowe.
Doskonalenie wiedzy i umiejętności z zakresu wychowania i profilaktyki.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania z pracownikami instytucji działającymi na rzecz dzieci i rodzin. 2. Pedagogizacja rodziców na temat zagrożeń związanych z zażywaniem przez młodzież „dopalaczy”. 3. Spotkania z pracownikami Policji, Sądu, P.P.-P. 4. Zajęcia z profilaktyki uzależnień – pedagog, wychowawcy, pracownicy P.P.-P., przedstawiciel Policji. 5. Zajęcia, warsztaty zgodnie z zapotrzebowaniem. 6. Wskazanie (służenie) literatury pedagogiczno-psychologiczną. 7. Indywidualne spotkania z wychowawcą, pedagogiem. 8. Spotkania rodziców z dyrektorem szkoły. 9. Wykorzystywanie wiedzy rodziców - ekspertów na spotkaniach z rodzicami.

c) Działania skierowane do nauczycieli.

Zadania	Formy realizacji
Stałe doskonalenie umiejętności wychowawczych i profilaktycznych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie rad szkoleniowych dotyczących profilaktyki zażywania przez młodzież środków psychoaktywnych – narkotyków, dopalaczy. 2. Poznawanie przepisów określających pracę wychowawczą i profilaktyczną szkoły. 3. Pomoc przy opracowaniach klasowych planów profilaktycznych. 4. Pokazowe lekcje dotyczące profilaktyki. 5. Wskazanie literatury pedagogiczno-psychologicznej.

	6. Służenie konspektami do pracy profilaktycznej.
Propagowanie kursów i szkoleń dotyczących profilaktyki.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informowanie o kursach, szkoleniach w pokoju nauczycielskim. 2. Informowanie o formach doskonalenia podczas rad pedagogicznych i szkoleniach z zakresu profilaktyki.. 3. Diagnozowanie potrzeb w zakresie doskonalenia. 4. Mobilizacja do udziału w kursach. 5. Promowanie nauczycieli doskonalących się w wychowaniu i profilaktyce. 6. Zachęcanie do tworzenia własnych programów profilaktycznych.
Spotkania z pracownikami instytucji działających na rzecz dzieci.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania z pracownikami : <ul style="list-style-type: none"> -P.P.- P. -Sądu dla Nieletnich -Policji -pracującymi z młodzieżą uzależnioną.
Wspieranie wychowawców w ich działaniach wychowawczo-profilaktycznych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania wychowawców z pedagogiem i psychologiem w celu rozwiązywania problemów wychowawczych w klasach. 2. Praca w zespołach samokształceniowych – zespołach przedmiotowych, zespole wychowawczym.

6. Działania szkoły w zakresie profilaktyki drugiego stopnia.

Działania profilaktyczne stopnia drugiego odnoszą się do osób z grup podwyższonego ryzyka. Zaliczamy do nich osoby, które:

- a) żyją w złych warunkach ekonomicznych,
- b) wychowywane są w rodzinach patologicznych,
- c) doświadczyły przemocy fizycznej i psychicznej,
- d) doświadczyły przez dłuższy czas bólu fizycznego (choroby, urazy) oraz u których pojawiły się w zachowaniu już takie objawy jak:
 - wagary,
 - zachowania agresywne, posługiwanie się wulgaryzmami,
 - porzucenie szkoły,
 - podejmowały próby samobójcze,
 - utrzymują kontakty z rówieśnikami odurzającymi się lub z grupami, w których, normą są zachowania dysfunkcyjne,
 - mają za sobą próby ze środkami odurzającymi,
 - podjęły zbyt wcześnie inicjację seksualną,

W przypadku stwierdzenia zachowań nagannych (na podstawie rozmowy z wychowawcą, uczniem, wizyty domowej) pedagog lub dyrektor szkoły podejmują działania zmierzające do zminimalizowania ich skutków, przewyciężania zachowań destrukcyjnych i obniżenia prawdopodobieństwa wystąpienia ich w przyszłości (tzw. profilaktyka objawowa)

Są to:

- a) działania interwencyjne (kierowanie do specjalistycznych poradni, lekarzy, na zajęcia grup terapeutycznych),
- b) nagany dyrektora lub wychowawcy - mają powstrzymać zachowanie sprzeczne z normami regulaminowymi i wpłynąć na poprawę postępowania ucznia naruszającego te normy,
- c) przegrupowanie indywidualne i zbiorowe (chodzi o rozbitcie grupy nieformalnej np. zmiana klasy, szkoły).

W ramach wczesnej interwencji bezpośrednie działania prowadzi:

- a) pedagog szkolny (indywidualne rozmowy, współpraca z rodziną, z wychowawcą klasy, kierowanie do specjalistycznych poradni),
- b) grupa rówieśnicza (pomoc w nauce, wsparcie itp.),
- c) profesjonaliści (pracownicy instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny),
- d) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- e) Sąd dla Nieletnich.

7. Obowiązki osób odpowiedzialnych za realizację programu.

Obowiązki dyrektora:

1. Zna przyczyny i sygnały ostrzegawcze sięgania po środki uzależniające przez uczniów.
2. Dąży do integracji grona pedagogicznego, Rady Szkoły, SU i ich współpracy w procesie profilaktyki.
3. Zna osoby i instytucje (z adresami i telefonami) pracującymi na rzecz dzieci i rodziny.
4. Planuje rady szkoleniowe z zakresu profilaktyki.
5. Analizuje możliwości szkoły w dziedzinie realizacji programu.
6. Ustala zasady postępowania w przypadku występowania problemów uzależnienia i nieprzestrzegania statutu (współpraca z gronem pedagogicznym, pedagogiem, specjalistami spoza szkoły).
7. Kontroluje realizację programu profilaktyki w szkole i dba o właściwy podział obowiązków w jego ramach oraz o systematyczne dokumentowanie jego realizacji (wpis w dziennikach wychowawcy, pedagoga).
8. Zna przepisy prawne dotyczące działalności profilaktyki szkoły.
9. Podejmuje ostateczną decyzję wobec uczniów, którzy posiadają, rozprawdzają, odurzają się środkami uzależniającymi lub nie przestrzegają statutu szkoły.
10. Nie lekceważy sygnałów o potrzebie pomocy uczniom.
11. Aprobuje alternatywne formy spędzania czasu wolnego i mobilizuje nauczycieli i uczniów.
12. Dąży do stworzenia wokół szkoły stref wolnych od środków uzależniających.
13. Promuje nauczycieli doskonalących się w zakresie wychowania i profilaktyki.
14. Sprzyja pozytywnym relacjom nauczyciel - uczeń, między uczniami oraz nauczyciel - rodzic.
15. Wspiera finansowo działania profilaktyczne na miarę możliwości szkoły.

Obowiązki pedagoga szkolnego:

1. Współtworzy program profilaktyczny szkoły. Dbą o jego ewaluację.
2. Prowadzi diagnozę zagrożeń młodzieży w środowisku szkolnym i poza nim.
3. Informuje Radę Pedagogiczną o sytuacji wychowawczej w szkole i zagrożeniach oraz o problemach młodzieży.
4. Prowadzi szkolenia Rady Pedagogicznej na temat uzależnień, profilaktyki, zagrożeń, itp.
5. Prowadzi pedagogizację rodziców dotyczącą adaptacji klas I, profilaktyki uzależnień, komunikacji.
6. Prowadzi warsztaty i spotkania w klasach.
7. Zaprasza ekspertów spoza szkoły na zajęcia, spotkania i warsztaty.
8. Jest współorganizatorem różnych akcji na terenie szkoły promujących zdrowy styl życia.
9. Dbą o promocję zdrowego życia, alternatywne formy spędzania czasu wolnego (PCK, wolontariat, gazetki, konkursy).
10. Nie lekceważy sygnałów o potrzebie pomocy uczniom.
11. Dbą o strefę wolną od uzależnień wokół szkoły.
12. Współpracuje z instytucjami pracującymi na rzecz rodziny i dzieci.
13. Rozpoznaje potrzeby ekonomiczne uczniów i pracuje w Komisji Stypendialnej.
14. Propaguje treści i programy profilaktyczne.
15. Jest liderem w zakresie profilaktyki w szkole.
16. Systematycznie doskonali się w zakresie wychowania i profilaktyki oraz pomocy uczniom.
17. Współpracuje z rodzicami poprzez:
 - a) indywidualne spotkania i porady,
 - b) zajęcia pedagogizacji rodziców,
 - c) informowanie o możliwościach uzyskania pomocy specjalistycznej.

Obowiązki nauczycieli (nauczycieli wychowawców):

1. Poszerzają wiedzę na temat środków uzależniających, zagrożeń młodzieży, zasad komunikacji i rozwiązywania problemów (zdobywają kompetencje w zakresie profilaktyki).
2. Znają bardzo dobrze plan profilaktyki szkoły i uwzględniają go w swoich przedmiotach, planach wychowawcy klasy.
3. Zapoznają uczniów klasy i rodziców z zamierzeniami profilaktycznymi na dany rok.
4. Uczestniczą w radach szkoleniowych dotyczących zagrożeń młodzieży.
5. Starają się wprowadzać programy profilaktyczne dla uczniów i rodziców.
6. Uważnie obserwują swoich uczniów i reagują na pierwsze niepokojące objawy.
7. Znają środowisko rodzinne uczniów.
8. Utrzymują stały kontakt z rodzicami, pedagogiem i informują ich o wynikach nauce i sytuacji wychowawczej (palenie, picie, agresywne zachowanie, wagary, oceny niedostateczne).
9. Prowadzą "pedagogizację" rodziców i włączają ich do realizacji programu profilaktycznego.
10. Nie są "pobłażliwi", ale zachowują dyskrecję co ułatwia uczniowi funkcjonowanie w szkole.

11. Działają zgodnie z Kodeksem Praw Ucznia, z Konwencją o Prawach Dziecka.
12. Współpracują z pedagogiem.
13. Dostarczają wzorców konstruktywnego stylu życia.
14. Pozyskują uczniów i rodziców do uczestnictwa w działaniach profilaktycznych.
15. Utrzymują osobowe relacje z uczniami (poprzez konsultacje, indywidualne rozmowy, organizację pomocy koleżeńskiej w nauce).
16. Są dyskretni, ale i ostrożni.

Obowiązki rodziców:

1. Uczestniczą we wszystkich spotkaniach organizowanych przez szkołę.
2. Reagują na każde wezwanie do szkoły.
3. Znają program wychowawczy i profilaktyki szkoły i wyrażają o nim swoje opinie.
4. Zdobywają wiedzę na temat potrzeb dzieci, zagrożeń wieku dojrzewania i sposobów przeciwdziałania im.
5. Dostarczają wzorów konstruktywnego stylu życia dzieciom.
6. Uczestniczą w pedagogizacji i programach profilaktycznych skierowanych do rodziców.
7. Włączają się aktywnie w życie klasy poprzez:
 - a) udział w realizacji godzin wychowawczych,
 - b) udział w imprezach kulturalnych i wycieczkach klasowych.
8. Zdobywają rzetelną wiedzę na temat środków odurzających, potrafią rozpoznać sygnały ostrzegawcze.
9. Dbają o dobry kontrakt z dzieckiem.

8. Ewaluacja programu.

Oceny efektów realizacji Programu profilaktyki szkolnej, obok bieżącego monitorowania, dokonuje się w trakcie posiedzeń RP – podsumowujących pracę w pierwszym i drugim półroczu roku szkolnego. Wynikające z oceny wnioski, przekazywane są do wiadomości Rady Szkoły i SU. Ocenie podlegają następujące elementy programu:

- funkcjonowanie pomocy pedagogicznej,
- tematyka pedagogizacji rodziców uczniów na spotkaniach z wychowawcami klas,
- realizacja zaleceń zawartych w orzeczeniach poradni PP oraz poradni specjalistycznych,
- realizacja tematyki profilaktyki zawartych w planach pracy wychowawców klas,
- udział nauczycieli w formach zewnętrznego doskonalenia zawodowego z zakresu profilaktyki,
- problematyka profilaktyki w ramach WDN-u,
- innowacje i projekty wychowawcze w zakresie profilaktyki,
- realizacja programów profilaktycznych,
- występowanie czynników, rodzajów i przyczyn zachowań ryzykownych,
- występowanie czynników chroniących.

Ewaluację prowadzi wicedyrektor, pedagog szkolny i zespół wychowawczy.

Ewaluacja dzieli się na:

1. Kształcącą - skupiającą się na poprawie i wzmocnieniu programu nie tylko w fazie początkowej, ale w każdym momencie jego realizacji. Ma ona odpowiedzieć na pytania czy należy dokonać bieżących korekt określonych części programu? Informacji dostarczają tu obserwacje, ankiety, wywiady, rozmowy indywidualne, hospitacje, zapisy w dokumentacji, dane statystyczne, itp.
2. Podsumowującą - prowadzona jest przez pedagoga szkolnego, wicedyrektora i zespół wychowawczy. Przygotowuje on:
 - obszary, które podlegać będą ewaluacji,
 - narzędzia gromadzenia poszczególnych informacji,
 - analizę zebranych informacji,
 - ustala kierunki dalszego działania,
 - informuje o wynikach ewaluacji.